

A felmérés szerint az Európai Unió 15 évnél idősebb lakosságának 30%-a internethasználó, vagyis az utolsó 14 napban legalább egyszer aktívan használta a hálót. Az USA lakossága körében ez a szám eléri az 55%-ot. Az EU felnőtt lakossága átlagban kétnaponta létesít online kapcsolatot, és egy ilyen kapcsolatot átlagban napi 41 percig tart fenn. Ez azt jelenti, hogy egy átlagos európai használó napi 6 percig használja az internetet (az USA-ban 15 percig naponta). Európában a legmagasabb használati szintet a svédek érik el (12 perc naponta), míg a legkisebb használati szintet az ibériai félsziget országaiiban mérték (2 perc naponta).

A felmérést készítő vezetők szerint 2005-ben az európai átlagos internethasználat eléri a napi 10 percet. Viszont további legalább 10 év kell ahhoz, hogy Európa is elérje az USA-beli szintet, ami meg fogja haladni a napi 20 percet. Az online idő növekedése csökkenti a tv- és videonézés idejét, valamint a telefonálással és alvással töltött időt is.

A skandináv országokban és Hollandiában, ahol az internethasználat meghaladja az 50%-os mértéket, az online kapcsolatokat használó népesség összetétele erősen közelít a teljes népesség demográfiai adataihoz. Ez elsősorban a 45 évnél fiatalabb korosztályokra igaz. Ezek az adatok hasonlatosak az USA-ban végzett felmérések eredményeihez. A Pro Active International azt várja, hogy az internet elterjedése a következő években eléri az átlagos 7%-ot.

Az elektronikus vásárlási kedv is növekszik Európában. 2001-ben 265 millió egyéni vásárlással számolnak, ami eléri a 28 milliárd eurót. Ez az érték 40%-kal haladja meg az egy évvel korábbit. Az USA-ban ez a szám mintegy ötször nagyobb, mert az online vásárlók százalékos aránya is háromszorosa az európaiaknak. 2001-ben 100 milliónyi vállalati elektronikus vásárlás várható, ami 40 milliárd euró értéket képvisel. Az USA-ban ez a szám 3-szor akkora, mint Európában.

Az érték szerinti megoszlásban vezet a számítógéhardver vásárlása (18%), a turizmus és a könyvek vétele (12%). A tartós fogyasztási cikkek vásárlása az interneten 11%-ot tesz ki. A termék kategóriákban az USA erősen eltér az európai átlagtól: az USA-ban a vásárlási érték 22%-a a turizmus területén mutatható ki, a második helyet 16%-kal a tartós fogyasztási cikkek foglalják el, a hardvervásárlások és a könyvvásárlások megosztva a harmadik helyen vannak (8-8%). Az USA-ban az 1995–96-os időszakban a vásárlások legna-

gyobb részét a számítástechnikai termékek tették ki, azóta az USA-ban a piac érettebbé vált. Európában is hasonló eltolódás volt tapasztalható a számítástechnika irányába mindaddig, míg az internet elterjedése elérte az átlagos 10%-ot.

További információ e-mailen:

I.hope@proactiveinternational.com

/ASLIB Online and CD Notes, 14. köt. 7. sz. 2001. p. 10–11./

A British Library 2000/2001. évi jelentése

Az évi jelentés arra koncentrál, hogy milyen intézkedéseket hoztak az eltelt időszakban állományaik és szolgáltatásaik elérésének megkönnyítésére. A legfontosabb fejlemények:

- A British Library nyilvános katalógusának kérésése 24%-kal nőtt, a megelőző évi 5,1 millióról 6,39 millióra.
- A BL meghirdetett kiállítási programjait 16%-kal több, 370 ezer látogató kereste fel.
- 2000 szeptemberében nyitották meg a könyvtár elektronikus tartalomjegyzék (zetoc) adatbázisát, amelyet az Egyesült Királyság tanintézményei ingyen használhatnak, és amely csaknem 16 millió folyóiratcikket és konferenciaközleményt tartalmaz.
- 12%-kal több tételt tett ki a köteleespéldány-állomány, mint 1999/2000-ben. A könyvtár az új időszakban többek között 104 ezer könyvet és 260 ezer folyóiratot kapott.
- Több mint 230 ezer tételt tartósítottak archiválási célra, ami az előző időszakhoz képest 36%-os növekedést jelent. Ez lehetővé teszi a könyvtár Nemzeti Publikált Archívum gyűjteményes szerepének betöltését.

A jelentés teljes szövege az interneten a www.bl.uk honlapon tekinthető meg.

/ASLIB Managing Information, 8. köt. 7. sz. 2001. p. 16./

A könyvtárosok és kiadók összefogása

A könyvtárosoknak és a kiadóknak – bármennyire hihetetlen – közös a céljuk: az információ eljuttatása a szerzőtől a végfelhasználóhoz. Ennek felismerése vezetett arra, hogy a könyvtári társulatok

nemzetközi szövetsége az IFLA, és a kiadók nemzetközi társulata, az IPA közös csoportot létesített azzal a megbízással, hogy dolgozzák fel a mindkét egyesület érdekét szolgáló ügyeket. A csoport megegyezett közös küldetésük témájában: „Javítani kell a könyvtárak és kiadók kapcsolatát az egész világon, együttes kezdeményezések, folytatódó párbeszéd és kommunikáció révén.” Ez az elhatározás annak a következménye, hogy a technika mindkét felet erősen befolyásolja.

A csoport tervbe vette, hogy megosztja információit a kifejezés szabadságáról; kölcsönösen támogatja egymás erőfeszítéseit, hogy a könyvekre és elektronikus publikációkra kivetett áfakulcsokat csökkentsék; tapasztalatokat cserélnek az elektronikus publikációk áráról és archiválásáról; együttesen vesznek részt a metaadat- és digitális objektumazonosító- (DOI) tevékenységekben; véleményt cserélnek az elektronikus könyvtárközi kölcsönzésről és dokumentumküldésről. Ugyancsak tervezik, hogy közös álláspontot fejtenek ki a szerzői jogdíj kérdéseiben.

További információ e-mailen: muller@ipa-ue.org,
ross.shimmon@ifla.org

/Information World Review, 173. sz. 2001. október, p. 2./

Az USA szerzői jogi hivatalának keresőrendszere

Az USA Copyright Hivatalában új webalapú keresőrendszert helyeztek üzembe a copyrightinformációk keresésére, elsősorban kezdő és ritkán használó ügyfelek számára. A felhasználóbarát rendszerrel 1978-ig visszamenően lehet szerzői jogi rekordokat keresni a következő három kategóriában:

- Általános művek (könyvek, kották, filmek, térképek és szoftver).
- Sorozati kiadványok (magazinok, napilapok stb.).
- Speciális dokumentumok, mint pl. szerződések, licencek, végakaratok.

A szolgáltatás a Telnet alapú rendszer alternatívájaként használható.

További információ:
www.loc.gov/copyright/search

/Information Retrieval and Library Automation, 37. köt. 4. sz. 2001. p. 7./

Bookshare: digitális könyvek gyűjteménye látássérülteknek

Az Egyesült Államokban létesült szervezet, a Bookshare célja, hogy a csökkent látású és más, nyomtatott művek olvasására képtelen személyek legálisan kölcsönözhesenek digitalizált könyveket. A szervezet az USA szerzői jogi törvénye alóli kivételezés alapján lehetővé teszi a speciális formátumú könyvek reprodukálását, és a szervezet tagjai számára a terjesztést. A Bookshare kiadta első e-mail hírlevelét, és hamarosan beindítja online keresőszolgáltatását.

A szervezet elsődleges célja digitális könyvek állományának építése. Az állomány indulásakor 20 000 kötetet tartalmaz. Önkéntesek csoportjai ellenőrzik az adományozott köteteket, és készítik elő letöltésre. Ellenőrzik a címet, szerzőket, osztályba sorolják és értékelik a könyveket. Az ilyen csoportok a szervezet webhelyén részletes információt adnak a könyvek adományozóinak, valamint azoknak a kedvelt műveknek a jegyzékét, amelyek még nincsenek az állományban.

A szerzői jogdíjtól mentes digitális könyvek az USA-ban élő látássérült vagy csökkent látású lakosoknak állnak rendelkezésükre. A szervezet tagja lehet magánszemély vagy más szervezet is. A minősített szervezetek azok, amelyek olvasnivalót nyújtanak a nyomtatott szöveget olvasni képtelen személyeknek.

További információ: www.bookshare.org,
e-mailen: info@bookshare.org

/Information Retrieval and Library Automation, 37. köt. 4. sz. 2001. p. 5./

Digitális beszélő könyv vakoknak

Az Oxford Egyetemen olyan digitális könyvet állítottak elő, amely lehetővé teszi a vak hallgatóknak és tanároknak a szövegbeli navigálást, és a szövegben egyes adatok kijelölését. A „beszélő könyv” a DAISY rendszert (Digital Audio-based Information System = digitális audioinformációs rendszer) használja. Ez lehetővé teszi, hogy maximum 22 órás navigálható audioanyagot egyetlen CD-ROM tároljon. A rendszer digitális minőségű hangot állít elő, és a szöveg az audioanyaggal szinkronizálható, ami alkalmassá teszi egy meghatározott szóra való pontos navigálásra, hogy az audioszolgáltatás a megfelelő helyen és időben